
Uchwała Nr 20

Palestra 50/7-8(571-572), 318-320

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zań systemowych w celu usprawnienia organizacji i działania wymiaru sprawiedliwości, a służą jedynie doraźnym celom. Takie działanie ustawodawcy osłabia znaczenie prawa, czyniąc je coraz bardziej kazuistycznym, a przez to nieskutecznym.

Naczelna Rada Adwokacka zwraca uwagę, że regulując okresy przedawnienia trzeba mieć na względzie przede wszystkim ciężar gatunkowy poszczególnych przestępstw w relacji do upływu czasu od ich popełnienia i do funkcji oddziaływania kary. Nieodpowiedzialne jest instrumentalne przedłużanie przedawnienia w stosunku do wybranych czynów zabronionych bez weryfikacji skutków takiego działania wobec pozostałych – często cięższych gatunkowo.

Naczelna Rada Adwokacka wyraża również stanowczy sprzeciw wobec rozpowszechnianego przez promotorów Ustawy uzasadnienia dla wprowadzanych przepisów. Przedstawianie wprowadzonych przepisów jako remedium na wykorzystywanie przez obrońców oskarżonych przepisów procedury karnej jest z gruntu fałszywe i świadczy o niezrozumieniu roli obrońcy w procesie karnym. Naczelna Rada Adwokacka sprzeciwia się zarzucaniu adwokatom – obrońcom w procesach karnych tego, że znając obowiązujące prawo, wykorzystują je w celu należytej realizacji praw oskarżonego. Adwokatura jest powołana do obrony praw i wolności człowieka i obywatela i na taką obronę wszyscy, którzy jej potrzebują mogą liczyć – niezależnie od koniunktury społecznej czy politycznej.

Na Nadzwyczajnym Posiedzeniu w dniu 30 lipca 2005 r. Naczelna Rada Adwokacka podjęła następującą uchwałę:

**UCHWAŁA NR 20/2005
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ
Z 30 LIPCA 2005 R.
DOTYCZĄCA PRZYJĘCIA PRZEZ PARLAMENT RP USTAWY
Z 30 CZERWCA 2005 R. O ZMIANIE USTAWY
– PRAWO O ADWOKATURZE I NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW**

Z uwagi na przyjęcie przez Parlament RP ustawy z 30 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze i niektórych innych ustaw, Naczelna Rada Adwokacka wyrażając zdecydowany sprzeciw wobec zawartych w niej propozycji rozwiązań ustawowych, burzących konstytucyjny system świadczenia pomocy prawnej, łamiących prawa obywateli do rzetelnej reprezentacji i ochrony ich praw, **zwraca się do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zastosowanie uprawnień przewidzianych w art. 122 Konstytucji RP:**

1. przekazanie wymienionej ustawy Sejmowi do ponownego rozpatrzenia (art. 122 ust. 5 Konstytucji RP)
ewentualnie

2. wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności wymienionej ustawy z Konstytucją RP (art. 122 ust. 3 Konstytucji RP).

I. Obecnie obowiązujący model dopuszczania osób do świadczenia pomocy prawnej obywatelom opiera się, z niewielkimi wyjątkami, na obowiązku odbycia aplikacji zawodowej. Aplikacja gwarantuje profesjonalne przygotowanie kandydatów do zawodu przede wszystkim w interesie obywateli, których będą reprezentować. Zgodnie z art. 17 ust. 1 Konstytucji RP zadaniem samorządu zaufania publicznego – w tym samorządu adwokackiego – jest sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodu, w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Osoby, które po ukończeniu aplikacji zdały egzamin zawodowy, w interesie osób reprezentowanych, obowiązane są do:

- zachowania w tajemnicy wszystkiego, o czym dowiedziały się w związku z udzielaniem pomocy prawnej,
- ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności zawodowych,
- przestrzegania zasad etyki i godności zawodu podlegających kontroli sądów dyscyplinarnych i Sądu Najwyższego.

W tym samym celu adwokat korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przez zadania advokatury oraz – w ramach wykonywanych obowiązków – z ochrony prawnej, podobnie jak sędzia i prokurator. Powyższe gwarancje ustanowione zostały w interesie wymiaru sprawiedliwości, polegającym na ochronie pozycji obywatela wobec państwa.

Ustawa z 30 czerwca 2005 r. łamie te zasady poprzez dopuszczenie do świadczenia pomocy prawnej osób bez aplikacji, które posiadają wyłącznie wyższe wykształcenie prawnicze, niepodlegających powyższemu obowiązkowi oraz nieposiadających uprawnień zapewniających im niezależność (art. 4 ust. 1a). Naraża to obywateli na reprezentację i pomoc prawną niegwarantującą im realnej ochrony praw i interesów.

II. Wprowadzenie w ustawie możliwości wpisu na listę adwokatów bez odbycia aplikacji adwokackiej i egzaminu adwokackiego, egzaminowanych (często wiele – nawet kilkadziesiąt – lat temu) aplikantów sędziowskich i prokuratorskich (art. 66 ust. 1) oraz dopuszczających do egzaminu adwokackiego bardzo szeroki krąg osób określonych na podstawie nieprecyzyjnych kryteriów ustawowych (art. 66 ust. 1a) stawia pod znakiem zapytania sens odbywania odpłatnej aplikacji adwokackiej na rzecz pozaaplikacyjnych dróg dostępu do zawodu.

III. Przyjęty w ustawie system, przewidujący dowolność zmiany siedziby zawodowej adwokata (art. 70 i następane), przy braku jednoznacznych kryteriów obowiązku wykonywania pomocy prawnej z urzędu w danej sprawie, może doprowadzić do dezorganizacji pracy wymiaru sprawiedliwości w przypadkach świadczenia przez adwokatów pomocy prawnej z urzędu.

IV. Uchwalona ustawa narusza konstytucyjną zasadę ochrony praw nabytych,

zmieniając reguły aplikacji rozpoczętych przed jej wejściem w życie w zakresie nałożenia obowiązku odpłatności, czasu trwania aplikacji oraz sposobu przeprowadzenia egzaminu adwokackiego. W niektórych izbach okres aplikacji wydłuży się nawet do czterech i pół roku, co jest niezgodne z tą samą ustawą – art. 76 ust. 1.

V. Zwrócić należy uwagę, że w zakresie kształtowania praw i obowiązków kandydatów na aplikację adwokacką nowelizacja wprowadza, nieznaną zupełnie konstytucyjnemu systemowi organów władzy publicznej, organ w postaci komisji powoływanej przez Ministra Sprawiedliwości. Komisja ta, decydując o prawach i obowiązkach warunkujących dopuszczenie do zawodu, wykonuje kompetencje, które zgodnie z Konstytucją należą do samorządu zawodowego, ewentualnie do organu władzy publicznej.

VI. Sprzeciw wywołuje także tryb postępowania Parlamentu RP z projektami: poselskim i rządowym przyjętej ustawy, które mimo zasadniczych różnic co do treści i kierunku proponowanych zmian, zostały przekazane do łącznego rozpoznania w tym samym postępowaniu legislacyjnym. Wprowadzenie bardzo dużej liczby poprawek o zasadniczym znaczeniu do pierwotnego projektu pozostaje w sprzeczności z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 marca 2004 r. (sygn. K 37/03) i poglądami wyrażonymi w jego uzasadnieniu. Zastrzeżenia budzi także jakość języka prawnego, za pomocą którego wyraża się kryteria, uprawniające określony krąg osób do przystąpienia do egzaminu adwokackiego z pominięciem aplikacji adwokackiej. Język ten jest nieprecyzyjny, nieściśły i powoduje wielość możliwości interpretacyjnych (na przykład co do pojęć: wykonywania usług „w sposób ciągły”, „usługi polegające na stosowaniu lub tworzeniu prawa”). Jest to sprzeczne z zasadami poprawnej legislacji, która jest podstawowym wymogiem stawianym przez orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dla aktów prawa stanowionego.

W związku z powyższym, uchwalona ustawa narusza dobro wymiaru sprawiedliwości oraz konstytucyjnie chronione uprawnienia zawarte w art. 2, art. 17 ust. 1, art. 32, art. 65 ust. 1 i 118 ust. 3 Konstytucji RP.

Z PRAC PREZYDIUM NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

W dniu 19 kwietnia 2005 r. odbyło się Prezydium NRA. Żelaznym punktem programu było omówienie ostatnich relacji z prac nad ustawą p. o a. w Sejmie. To było tematem wystąpień adw. adw. Andrzeja Michałowskiego, członka Prezydium, Wiceprezesa J. Agackiej-Indeckiej i A. Siemińskiego.